

MAKTABGACHA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARIDA IJODIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Akramova Dildora Ergashevna

Nizomiy nomli TDPU “Maktabgacha ta'lim pedagogika va psixologiyasi” kafedrası
o'qituvchisi

Azimova Xabibaxon Dilmurod qizi

Nizomiy nomli TDPU “Maktabgacha ta'lim pedagogika va psixologiyasi” yo'nalishi
talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida ijodiy tafakkurni rivojlantirish metodikasi haqida fikr-mulohazlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: Ta'lim, tarbiya, tafakkur, talaba, ijodiy, metodika, rivojlantirish, iqtidorli shaxs, faoliyat, ijodiy fikrlashni faollashtirish, fikrlashning moslashuvchanligi, muloqot qilish, tafakkur jarayonlari, modellashtirish.

METHODOLOGY FOR DEVELOPING CREATIVE THINKING IN PRESCHOOL STUDENTS

Abstract: This article describes the methods of developing creative thinking in students of preschool education.

Key words: education, training, thinking, student, creative, methodology, development, talented person, activity, activation of creative thinking, flexibility of thinking, communication, thought processes, modeling.

O'rganuvchilarning mustaqil, ijodiy faoliyat ko'rsatishlariga ko'maklashish ularning o'z mavqelarini aniqlashlari va amalda tatbiq etishlari uchun sharoit yaratish,

ijodiy faoliyatlarini pedagogik qo‘llab-quvvatlashga yo‘naltirilgan topshiriqlarni taqdim etishni anglatadi. O‘zbekistonda milliy mustaqillikni mustahkamlash va qat’iy qaror toptirish nihoyatda murakkab tarixiy va ijtimoiy-siyosiy vaziyatlarga to‘g‘ri kelmoqda. Fuqarolar ongi va dunyoqarashi, ruhiyatini eskicha qarashlardan, boqimandalik, tashabbussizlik, mute’lik, qaramlik kabi illatlardan soqit etish, tozalash yana ham murakkab ijtimoiy muammodir. Bu darajada ulkan va keng miqyosli tadbirlarni jamiyat hayotining barcha jabhalarida bosqichma-bosqich, bir tekisda uyg‘un va izchil amalga oshira borish uchun yangi zamon talablariga javob bera oladigan, yangicha ong va dunyoqarashga ega bo‘lgan, erkin, ijodiy va mustaqil fikrlaydigan yoshlarni tarbiyalab yetishtirish eng muhim vazifalarimizdan biridir.

Maktabgacha ta’lim yunalishi talabalarining mustaqil fikrlay olishi, ijodkorligi, ijodiy tafakkurini rivojlantirish buyicha olib borayotgan tadqiqot ishimiz tavsiyalari maqolamizning mazmunini tashkil etadi. Ushbu muammo oliy maktab psixologiyasi, ijod psixologiyasi, tafakkur psixologiyasi fanlari doiralarida ancha keng o‘rganilgan bo‘lib, aynan talabalarda ijodiy tafakkurni shakllantirish va rivojlantirish masalasi ilmiy ijodiyot metodologiyasi fani doirasida ham o‘rganilib kelingan. Har qanday shaxs kasbiy bilimlarning rivojlanishi natijasida muayyan faoliyat tajribasini egallaydi. Shuning uchun ham shaxs o‘zining ijodkorligi bilan kasbiy faoliyat tajribasini yaratishi, boyitishi, to‘ldirishi lozim.

Talaba shaxsi har doim muhim ahamiyatga ega bo‘lgan ijodiy faoliyat ko‘nikmalarini namoyon eta olishi kerak. Shundagina u o‘z kasbiy faoliyati davomida ijodkorligini namoyon eta oladi. Bugungi kunda o‘qitishda shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv talabalardagi ijodkorlik sifatlarini shakllantirishda yetakchi vositalardan biri ekanligini «o‘zini-o‘zi boshqarish», «o‘zini-o‘zi rivojlantirish», «shaxsiy faollik», «o‘zini-o‘zi tashkil qilish» kabi tushunchalarning shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim amaliyotida qo‘llanishi ham asosiy dalil bo‘lishi mumkin.

Tafakkur—inson aqliy faoliyatining yuksak shakli; ob’yektiv voqelikning ongda aks etish jarayoni. Tafakkur atrof muhitni, ijtimoiy hodisalarni, voqelikni bilish quroli, shuningdek, inson faoliyatini amalga oshirishning asosiy sharti sanaladi. U sezgi,

idrok, tasavvurlarga qaraganda voqelikni to‘la va aniq aks ettiruvchi yuksak bilish jarayonidir. Tafakkur deb, voqelikdagi narsa va hodisalarni ular ortasidagi boglanishlarni fikran, umumlashtirib, vositali yol bilan aks ettirishga aytiladi.

Talabalarning ijodiy faoliyatiga tayyorligini yoki ularning o‘z bo‘lajak kasblariga ijodiy yondasha olishlarini psixologik jihatdan o‘rganishdan maqsad talabalar muhiti, ularga ta‘lim berish xususiyatlari, ularning ilmiy va badiiy ijod, kasbiy ijodkorlik va ijodiy faoliyat haqidagi tasavvurlari, talabalar jamoasi, bo‘lajak mutaxassis – talaba shaxsi ijodiy faoliyati uchun qulay psixologik shart-sharoitlar yaratishdir. Talabalarda ijodiy faoliyatga tayyorlik dinamikasi – o‘sib borish jarayonini bosqichma-bosqich o‘rganish natijasida talabalar ijodiy tafakkurining o‘ziga xos jihatlari namoyon bo‘ladi. Talabalarni o‘z kasbiga ijodiy yondasha olishi darajasida tayyorlash murakkab jarayon bo‘lib, u talabaning ehtiyojlari, qadriyatlarini, hissiyotlari va intellekti hamda kasbiy va hayotiy motivatsiyasiga bog‘liq bo‘ladi. Talabalarda ijodiy tafakkurni shakllantirish orqali:

- oliy ta‘lim va ishlab chiqarish integratsiyasi sifati va samaradorligi oshadi;
- jamiyatda intellektuallar, ijodkorlar, raqobatbardosh zamonaviy kadrlar sonini oshirish va shu yo‘l bilan jamiyatimiz nufuzini dunyo miqyosida oshirishga erishamiz;
- kadrlar raqobatbardoshligi, saviyasi, mehnat va ishlab chiqarish samaradorligi, jamiyatda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik darajasi oshadi.

Bu esa o‘z navbatida, albatta, jamiyatimizning kelajakdagi ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy taraqqiyotiga xizmat qiladi . Turli yondashuvlarning tahlili shuni ko‘rsatadiki, bo‘lajak o‘qituvchi kasbiy faoliyatining ijodkorlikka yo‘naltirilganligini to‘laqonli tarzda o‘rganish uchun munosabat nazariyasi nuqtai nazaridan yondashish kerak. Chunki munosabat shaxsning mayllarini o‘zida mujassamlashtiradi. Shu asnoda shaxsning kasbiy yo‘nalganligini aniqlash imkoniyati vujudga keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. Shamshetova A. Melibayeva R va boshqalar. Umumiy psixologiya fanidan UMK, 2016.
2. G‘oziyev E. G‘. Umumiy psixologiya. Darslik. -T.: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2010.
3. O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi (2000-2005yy)
4. Akramova, D. (2022). BO‘LAJAK PEDAGOG-PSIXOLOGLARNING MAKTABGACHA TA‘LIM TIZIMIDAGI FAOLIYATI. Science and innovation, 1(B8), 322-326.
5. Akramova, D. (2022). Oliy ta‘lim muassalari talabalarida pedagogik-psixologik moslashuvchanlikni mazmun mohiyati. Science and innovation, 1(B8), 2150-2153.
6. Ergashevna, A. D. (2023). TALABALARDA PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK MOSLASHUVCHANLIK MEHANIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH TEHNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH BUGUNGI MUOMMO SIFATIDA. PEDAGOGS jurnali, 26(1), 13-17.